

موقوفات الرجال

(بررسی موقوفات علما و شرح احوال ایشان)

دفتر اول

محمد محمدزاده

سرشناسه:
 عنوان و نام پدید آور:
 محققین:
 مشخصات ناشر:
 مشخصات ظاهری:
 شاپک:
 وضعیت فهرست‌نویسی:
 یادداشت:
 یادداشت:
 مندرجات:
 موضوع:
 رده بندی کنگره:
 رده بندی دیویی:
 شماره کتابشناسی ملی:
 محمدزاده کارگر، محمد، ۱۳۶۵ -
 موقوفات الرجال / محمد محمدزاده.
 سید محمد موسوی و رحیم بابایی.
 قم: نشر دانش حوزه، ۱۳۹۲.
 ج.
 ۱- ۴۴- ۸۸۹۳- ۹۶۶- ۹۷۸
 فیبا:
 این نوشتار به معرفی و بررسی آثار اجتماعی موقوفات علما به همراه وقفنامه و
 نیز شرح احوال علمای واقف پرداخته است.
 کتابنامه.
 ج. ۱. بررسی موقوفات علما و شرح احوال ایشان
 موقوفه‌ها - ایران. وقفنامه‌ها - ایران. مجتهدان و علما - ایران. سرگذشتنامه.
 ۱۳۹۲ م ۳ / ۱۹۳/۲ BP
 ۲۹۷/۳۷۲
 ۳۳۳۷۶۰

موقوفات الرجال / دفتر اول

(بررسی موقوفات علما و شرح احوال ایشان)

مؤلف: محمد محمدزاده
 محققین: سید محمد موسوی و رحیم بابایی
 ناشر: دانش حوزه
 چاپ و صحافی: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم
 تاریخ چاپ: پاییز ۱۳۹۲
 نوبت چاپ: اول
 قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف است

تشکر و قدردانی

قال الله تعالى:

﴿وَمَنْ شَكَرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرْ لِنَفْسِهِ﴾

لقمان: ۱۲

الحمد لله بجميع محامده كلها، على جميع نعمه كلها، والصلاة والسلام على رسول الله محمد خير الخلق أجمعين، وعلى آله الطاهرين، لاسيما الإمام المهدي روجي وأرواح العالمين له الفداء

xxxxxxxxxxxxxxxx

سپاس بیکران سزاوار ذات هستی بخش حضرت حق، جل و علا، که هرچه هست از اوست و تمامی عالم هستی با مشیت و اراده‌ی او در حرکت است. بی‌همتایی که دست لرزانم را گرفت و الفبای زندگی را تعلیم داد؛ بی‌درنگ پیشانی خود را به درگاه او بر خاک می‌سایم و سجده‌ی سپاس او را به جا می‌آورم.

در اینجا جا دارد از طلبه‌ی پر تلاش و پژوهشگر زحمتکش جناب آقای سید محمد موسوی و نیز محقق ارجمند جناب حجت الإسلام والمسلمین حاج شیخ عبدالرحیم بابایی که در به ثمر نشستن کتاب، نقش قابل توجهی را ایفا نمودند تشکر و قدر دانی کنم و از خداوند متعال برایشان سعادت و نیک‌بختی در دنیا و آخرت را مسئلت می‌جویم؛ و با امتنان از کسانی که مقام‌های علمی را پایه‌ریزی کردند و امکانات لازم را جهت سوق‌دهی طلاب علوم دینی به سوی پژوهش و تحقیق فراهم آوردند بالأخص جناب حضرت آیت الله حاج سید مهدی ابن الرضا (مد ظله الوارف) که بستر تحصیل این حقیر و هزاران طلبه‌ی موفق را فراهم نمود

فهرست مطالب

۲۳	پیش‌سخن.....
۲۹	مقدمه.....
۳۴	اهداف طرح.....
۳۵	دشواری‌های طرح.....
۳۵	روش تحقیق.....
۳۵	۱. مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی.....
۳۶	۲. تحقیقات میدانی.....
۳۶	۳. تکمیل پرسشنامه.....
۳۶	ساختار پژوهش.....
۳۶	۱. شرح حال عالم واقف.....
۳۷	۲. متن بازخوانی‌شده‌ی وقفنامه.....
۳۹	۳. گزارشی از عملکرد یا بنای موقوفه.....
۳۹	۴. آثار اجتماعی، فرهنگی موقوفه.....
۴۱	۱. آیت الله شهید حاج میرزا ابراهیم دنیل خوی.....

٤٤	متن وقف نامه
٤٩	باب اول: در بیان موقوفات خود واقف - سلمه الله است
	فصل اول: در ذکر املاکی است که از دهات و اراضی و مستغلات و دکاکین و
٤٩	طواحین و بیوت که وقف نموده اند
٥٥	فصل ثانی: صورت اجناس موقوفه است
٥٥	فصل ثالث: در بیان مصارف موقوفات است
٥٧	فصل رابع: در تعیین متولی و مباشر است
٥٨	فصل پنجم: در ذکر اوقاف خاصه است
٥٩	گزارشی از عملکرد موقوفه
٦٢	آثار اجتماعی و فرهنگی
٦٣	نیت اول:
٦٤	نیت دوم:
٦٥	نیت سوم:
٦٥	ساخت و تعمیر مساجد
٦٦	نیت چهارم:
٦٨	٢. آیت الله سید ابراهیم شریعتمدار سبزواری
٧١	متن وقف نامه
٧٤	حواشی:
٧٥	گزارشی از بنای موقوفه
٧٩	آثار اجتماعی و فرهنگی
٧٩	شکل گیری مدرسه به عنوان بخش مهمی از تاریخ نهاد آموزش در تمدن اسلامی

۸۳	۳. آیت الله سید ابوالقاسم خویی
۸۵	متن وقفنامه
۸۷	متولیان وقف
۹۱	[سجلات]
۹۱	[رونوشت سجلات]
۱۰۴	گزارشی از بنای موقوفه
۱۰۶	مدرسه علمیه مشهد
۱۰۷	فاز اول
۱۰۸	فاز دوم
۱۰۸	کتابخانه
۱۰۹	طبقه اول زیرزمین
۱۰۹	طبقه دوم زیرزمین
۱۱۰	طبقه سوم زیرزمین
۱۱۰	مدرس بزرگ مرکزی
۱۱۱	فاز سوم
۱۱۲	مدینه العلم قم
۱۱۴	معرفی فازهای پروژه
۱۱۴	فاز اول
۱۱۵	مدرسه علمیه
۱۱۵	گنجینه و کتابخانه
۱۱۶	فاز دوم
۱۱۶	آثار اجتماعی و فرهنگی

- نیت اول: ۱۱۶
- نیت دوم: ۱۲۰
۱. تبدیل خانه به کانون های ولایت و دین شنایی ۱۲۳
۲. تبدیل خانه ها به کانون دیدار بین محبین اهل بیت علیهم السلام با هدف احیای امر ایشان ۱۲۳
۳. پایگاه هجرت به سوی خدا ۱۲۴
۴. خانه ها محل تعلیم و تربیت و مذاکرات علمی ۱۲۴
۵. مرکز بهداشت و نظافت ۱۲۵
۶. خانه، کانون آرامش زا و سکینه ۱۲۵
۷. تبدیل خانه به مسجد ۱۲۶
۸. خانه، آموزشگاه علمی قرآن و حکمت آموزی ۱۲۶
۴. آیت الله آقا ابوالقاسم شریعتمدار کرمانشاهی ۱۳۰
- متن وقفنامه ۱۳۱
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۱۳۲
- نیت اول: ۱۳۲
- نیت دوم: ۱۳۴
- نقش مراسمات مذهبی در ایجاد تعادل روحی و روانی مخاطب ۱۳۴
۵. آیت الله ابوتراب الهی آل آقا ۱۳۶
- متن وقفنامه - شماره ۱ ۱۳۹
- متن وقفنامه - شماره ۲ ۱۴۰
- گزارشی از بنای موقوفه ۱۴۲
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۱۴۴
- نیت اول: ۱۴۴

نیت دوم:	۱۴۶
۶. آیت الله حاج شیخ احمد بن حسن انصاری معروف به گراشی	۱۴۸
متن وقف نامه	۱۴۸
آثار اجتماعی و فرهنگی	۱۵۰
مسجد محلی برای اجتماع مسلمین، علم آموزی و عبادت و خشوع در مقابل پروردگار	۱۵۰
مسجد مکانی برای تصمیم گیری های مشترک مؤمنین و جبهه گیری در برابر کفر و شرک و نفاق	۱۵۰
احیای نقش مساجد در مراکز آموزشی	۱۵۰
ماده ۲ - اهداف:	۱۵۳
۱ - توسعه و تعمیق آگاهیه ها و علایق اسلامی دانشجویان و دانشگاهیان و تبیین ارزشهای اسلامی	۱۵۳
۲ - ایجاد و گسترش فضای معنوی و اسلامی در دانشگاه ها و رشد فضایل اخلاقی در دانشگاهیان	۱۵۳
۳ - رشد بینش سیاسی در محیط دانشگاه	۱۵۳
۴ - حمایت و هدایت فکری تشکلهای دانشجویی و دانشگاهی	۱۵۳
۵ - حاکمیت بخشیدن به ارزشهای اسلامی و انقلابی در سطوح اجرایی و علمی	۱۵۳
۶ - مقابله با ترویج عقاید و افکار انحرافی و هجوم فرهنگی و تقویت روح خودباوری و استقلال فکری	۱۵۳
۷ - تقویت پیوند حوزه و دانشگاه	۱۵۳
ماده ۳ - وظایف:	۱۵۳
بیمارستان امیرالمؤمنین علی	۱۵۵
حسینیه اعظم گراش:	۱۵۸
۷. آیت الله حاج سید احمد مظلوم جابلقی	۱۵۹
متن وقف نامه	۱۶۱
آثار اجتماعی و فرهنگی	۱۶۵
۸. آیت الله سید حسن فقیه امامی	۱۶۸

- ۱۷۱..... متن وقفنامه
- ۱۷۳..... گزارشی از بنای موقوفه
- ۱۷۸..... آثار اجتماعی و فرهنگی
- ۱۸۰..... درک مسجد در یک نگرش جامع، مستلزم بررسی های تطبیقی
- ۱۸۱..... ۹. آیت الله حاج شیخ حسنعلی مروراید
- ۱۸۴..... متن وقفنامه
- ۱۸۵..... گزارشی از بنای موقوفه
- ۱۸۶..... آثار اجتماعی و فرهنگی
- ۱۸۹..... ۱۰. آیت الله حاج سید رضا فیروز آبادی
- ۱۹۱..... گزارشی از بنای موقوفه
- ۱۹۴..... آثار اجتماعی و فرهنگی
- ۱۹۵..... نقش سلامت روان در امیدواری به آینده
- ۱۹۸..... عیادت و ملاقات بیماران از جمله امور اخلاقی
- ۱۹۹..... ۱۱. آیت الله سید سعید طباطبائی نائینی
- ۲۰۱..... رقبات موقوفه
- ۲۰۱..... ۱. شش دانگ یک باب منزل
- ۲۰۴..... ۲. باغ واقع در روستای اترده
- ۲۰۵..... ۳. دو سهم از دوازده سهم مزرعه‌ی هاشم آباد تبادکان
- ۲۰۸..... ۴. پنج هزار مجلد کتاب
- ۲۰۸..... گزارشی از عملکرد موقوفه
- ۲۱۲..... آثار اجتماعی و فرهنگی
- ۲۱۲..... نشر و ترویج فرهنگ اهل بیت

وقف فرهنگی در دنیای امروز حائز اهمیت بسیار	۲۱۳
بنیادی ترین اصلاحات اجتماعی با گسترش و تعمیق فرهنگ ثقلین	۲۱۴
تمهید عملی و التزام راستین به فکر و فرهنگ معصومین	۲۱۴
۱۲. آیت الله حاج شیخ عبد الأحد کرکوی زنگنه	۲۱۶
متن وصیت نامه	۲۱۷
گزارشی از بنای موقوفه	۲۱۸
گزارشی از عملکرد موقوفه	۲۲۴
آثار اجتماعی و فرهنگی	۲۲۶
چه خوش است عطا و بخشش و صدقات اگر چه آشکار باشد	۲۲۷
۱۳. علامه حاج شیخ عبدالحسین امینی	۲۲۹
متن وقفنامه	۲۳۳
گزارشی از عملکرد موقوفه	۲۳۵
آثار اجتماعی و فرهنگی	۲۳۹
اهمیت و جایگاه کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین (ع)	۲۳۹
۱۴. آیت الله سید طه مقدسی محلاتی	۲۴۱
گزارشی از موقوفات آیت الله مقدسی	۲۴۲
آثار اجتماعی و فرهنگی	۲۴۶
نیت اول:	۲۴۶
الف) مذهبی بودن مردم منطقه؛	۲۴۷
ب) خوشنامی و جایگاه ویژه روحانیت؛	۲۴۷
ج) آرام بودن منطقه و عدم جناح بندی های تفرقه انگیز؛	۲۴۷
د) توجه به امور معنوی و اخلاقی و وجود درس اخلاق به صورت مستمر؛	۲۴۷

- ه) وجود نظم و انضباط در رسیدگی به امور مدرسه و توجه به مشکلات و درد دل طلاب..... ۲۴۷
- فضیلت و جایگاه ارزشمند نماز جمعه..... ۲۴۷
- نماز جمعه از نظر اجتماعی و سیاسی، یک کنگره‌ی عظیم هفتگی..... ۲۴۸
۱. آگاهی بخشیدن به مردم در زمینه معارف اسلامی و رویدادهای مهم اجتماعی و سیاسی..... ۲۴۹
۲. ایجاد همبستگی و انسجام هرچه بیشتر در میان صفوف مسلمین..... ۲۴۹
۳. تجدید روح دینی و نشاط معنوی برای توده مردم مسلمان..... ۲۴۹
۴. جلب همکاری برای حل مشکلات..... ۲۴۹
۱۵. آیت الله حاج شیخ عبدالله جوادی آملی..... ۲۵۰
- متن وقفنامه شماره ۱..... ۲۵۲
- متن وقفنامه - شماره ۲ -..... ۲۵۴
- گزارشی از بنای موقوفه..... ۲۵۶
- اصول شش گانه در وقفنامه‌ی شماره ۱..... ۲۵۷
- اصل یکم:..... ۲۵۸
- اصل دوم:..... ۲۵۹
- اصل سوم:..... ۲۶۱
- اصل چهارم:..... ۲۶۳
- اصل پنجم:..... ۲۶۴
- اصل ششم:..... ۲۶۶
- فصول ده گانه در وقفنامه‌ی شماره ۲:..... ۲۶۷
- فصل یکم:..... ۲۶۷
- فصل دوم:..... ۲۶۷
- فصل سوم:..... ۲۶۸

۲۶۸	فصل چهارم:
۲۶۸	فصل پنجم:
۲۶۹	فصل ششم:
۲۶۹	فصل هفتم:
۲۷۰	فصل هشتم:
۲۷۰	فصل نهم:
۲۷۱	فصل دهم:
۲۷۱	آثار اجتماعی و فرهنگی
۲۷۳	اهمیت تحقیق و پژوهش از منظر اسلام
۲۷۴	علل نیازمندی به تفسیر
۲۷۴	۱. فقدان آگاهی‌های لازم بشری
۲۷۴	۲. معارف بسیار زیاد و الفاظ محدود
۲۷۴	۳. محتوای متعالی در قالب الفاظ متداول
۲۷۴	۴. آمیختگی و پراکندگی مطالب
۲۷۴	۵. فاصله‌ی زمان با نزول قرآن
۲۷۴	۶. نیازها و ضرورت‌های ویژه‌ی هر عصر
۲۷۷	۱۶. آیت الله سید عبدالله شیرازی
۲۸۰	متن وقف‌نامه - شماره ۱ -
۲۸۰	حسینیة آیت الله شیرازی
۲۸۴	متن وقف‌نامه - شماره ۲ -
۲۸۴	حوزه علمیه امیرالمؤمنین (ع)
۲۸۸	آثار اجتماعی و فرهنگی

- نیت اول: ۲۸۸
- حسینیه کانون فرهنگ مرجی قرآن با اهل بیت ۲۸۸
- کارآمدی حسینیه در برپایی مراسمات مذهبی ۲۸۹
- نیت دوم: ۲۹۱
- درمانگاه خیریه آیت الله شیرازی: ۲۹۵
- متن وقفنامه - شماره ۱ - ۳۰۴
- متن وقفنامه - شماره ۲ - ۳۰۶
- گزارشی از بنای موقوفه ۳۰۷
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۳۰۸
- تاثیر بسزای کتاب و کتابت در رشدهای اجتماعی ۳۰۹
- گسترش برنامه های کمک به چاپ و نشر معارف اسلامی و علوم قرآنی و خدمات فرهنگی از محل ۳۱۰
- درآمد موقوفات و اماکن متبرکه ۳۱۰
۱۷. آیت الله سید علی دانشپور ۳۱۳
- متن وقفنامه ۳۱۵
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۳۳۹
- نیت اول: ۳۳۹
- نیت دوم: ۳۴۵
- گزارشی از عملکرد موقوفه ۳۴۹
- اهداف و برنامه های مدرسه ی دخترانه راهنمایی دانشپور از این قرار است: ۳۴۹
- دستاوردهای این مدرسه شامل موارد زیر می باشد: ۳۴۹
- خلاصه شرح وظایف معاون آموزشی ۳۵۰
- خلاصه شرح وظایف معاون اجرایی ۳۵۰

۳۵۱	خلاصه شرح وظایف معاون پرورشی
۳۵۱	فعالیت‌های انجمن اولیا و مربیان دبستان دانشپور
۳۵۲	۱۸. آیت الله ملا علی کنی
۳۵۵	متن وقف‌نامه
۳۶۵	آثار اجتماعی و فرهنگی
۳۶۶	اهداف بلند و آینده نگری و نیات متعدد
۳۶۶	نیت اول:
۳۶۶	زنده نگه داشتن تفکر و فرهنگ اهل بیت
۳۶۶	نیت دوم:
۳۶۷	تأثیرپذیری زیارت کننده از زیارت شوندۀ اصلی علمی و منطقی و ثابت شده
۳۶۸	نیت سوم:
۳۶۹	نیت چهارم:
۳۶۹	مشکل یتیمی از پدیده‌های اجتماعی
۳۷۱	نیت پنجم:
۳۷۱	نیت ششم:
۳۷۲	پویایی و حیات جامعه در پرتو استقلال اقتصادی
۳۷۵	۱. مدل سازی در نیات و ژرف نگری آیت الله حاج ملا علی کنی در وقف اموال
۳۷۵	۲. اقامه شعائر و عزای حسینی
۳۷۵	۳. حمایت از فقرا و یتام
۳۷۵	۴. حاج ملا علی کنی و اقلیت‌های دین
۳۷۵	۵. حمایت از روحانیون و احترام به سادات
۳۷۶	مقوله‌ی حماسه‌ی اقتصادی

۱۹. آیت الله سید علی یزدی حایری..... ۳۷۸
- متن وقفنامه ۳۷۹
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۳۸۵
- اب‌رسانی و سیراب کردن تشنگان از بالاترین تقریبا و شایسته‌ترین اعمال ۳۸۵
- فیات به عنوان یک پدیده تکنولوژیکی - فرهنگی نقش مؤثری در عمران و احیای مناطق خشک ۳۸۶
- فیات‌ها از شکفتی‌های هنر و معماری ایرانیان ۳۸۶
- اب انبارها از دیگر بناهای عام المنفعه ۳۸۷
۲۰. آیت الله سید علی محمد وزیری یزدی ۳۸۸
- متن وقفنامه ۳۹۱
- گزارشی از عملکرد موقوفه ۳۹۹
- گزارشی از عملکرد موقوفه ۴۰۳
- زندگی و پویایی هر مرکز فرهنگی، در گرو شناسایی آثار نیک و تلاش در جهت حفظ و چاپ و نشر
- آثار ماندگار ۴۰۳
۲۱. آیت الله حاج شیخ غلامحسین تبریزی ۴۰۸
- گزارشی از بنای موقوفه ۴۱۱
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۴۱۲
۲۲. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ غلامحسین محمدی گلپایگانی ۴۱۶
- متن وقفنامه ۴۱۸
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۴۲۰
- بصیرت‌بخشی به نسل جوان و نوجوان از مهم‌ترین وظایف دستگاه‌های فرهنگی و اساتید و افراد
- تأثیرگذار ۴۲۱

۴۲۱		ساخت خانه عالم در روستاها زمینه حضور روحانی در مناطق
۴۲۳		۲۳. آیت الله حاج شیخ غلامعلی حاج شریفی خوانساری
۴۲۵		متن وقفنامه
۴۳۰		ماجرای شنیدنی بنای مسجد
۴۳۲		گزارشی از بنای موقوفه
۴۳۴		آثار اجتماعی و فرهنگی
۴۳۵		بهانیان در شهرهای مختلف
۴۳۶		۲۴. آیت الله حاج شیخ فاضل نوری
۴۳۷		متن وقفنامه
۴۳۹		آثار اجتماعی و فرهنگی
۴۳۹		مسجد پایگاه فکری موحدان و نقطه وصل انسان با ابدیت
۴۴۱		احیای مسجد یعنی احیای خانه توحید و اقتدا نمودن به حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام
۴۴۳		۲۵. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ فتح الله عسکری
۴۴۴		متن وقفنامه - شماره ۱
۴۴۵		متن وقفنامه - شماره ۲
۴۴۶		گزارشی از عملکرد موقوفه
۴۴۷		ویژگی های مجموعه آموزشی سفیران هدایت
۴۴۹		۲۶. آیت الله سید محسن بن ابوالقاسم اراکی (عراق)
۴۵۳		متن وقفنامه ی چاپی سال ۱۳۲۱ هجری قمری
۴۵۴		قسم اول
۴۵۵		قسم دوم
۴۵۵		قسم سوم

- قسم چهارم..... ۴۵۶
- متن وقفنامه‌ی سال ۱۲۹۹ هجری قمری..... ۴۵۸
- موقوفات بلده سلطان آباد..... ۴۶۲
- موقوفات بلوک کزاز..... ۴۶۲
- موقوفات بلوک هفته..... ۴۶۳
- موقوفات بلوک قراکهریز..... ۴۶۳
- گزارشی از بنای موقوفه..... ۴۶۸
- آثار اجتماعی و فرهنگی..... ۴۷۱
- سوابق و پیوندهای موجود..... ۴۷۵
- آمار پرداخت شهریه طلاب عشایر عالیات..... ۴۷۶
۴۷. حجت الإسلام والمسلمین حاج سید محمد امامی..... ۴۷۹
- متن وقفنامه - شماره ۱ -..... ۴۸۱
- متن وقفنامه - شماره ۲ -..... ۴۸۵
- گزارشی از عملکرد موقوفه..... ۴۸۷
- آثار اجتماعی و فرهنگی..... ۴۹۲
- یکی از کارهای خدایسندانه..... ۴۹۲
۴۸. آیت الله حاج شیخ محمد محمدی عراقی کنگاوری..... ۵۰۴
- متن وقفنامه..... ۵۰۶
- آثار اجتماعی و فرهنگی..... ۵۰۷
- ۱- الهام روح انقلاب، آزادگی، شهادت طلبی، ایثار و حقیقت جویی؛..... ۵۰۹
- ۲- پیوند عمیق عاطفی بین امت و الگوهای راستین؛..... ۵۰۹
- ۳- آشنایی توده‌های مردم با معارف دینی؛..... ۵۰۹

۵۰۹	۴- پالایش روح و تزکیه نفس.....
۵۱۰	۴۹. حجت الاسلام والمسلمین شیخ محمدباقر نجفی اصفهانی.....
۵۱۴	متن وقفنامه.....
۵۱۷	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۵۱۷	نیت اول:.....
۵۱۹	زیارت قبور اهل بیت علیهم السلام
۵۲۰	نیت دوم:.....
۵۲۲	۳۰. آیت الله حاج شیخ محمدباقر یزدی بفرونی.....
۵۲۳	متن وقفنامه.....
۵۲۴	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۵۲۴	زنده نگهداشتن شعائر الهی.....
۵۲۵	اهمیت طعام دادن در روز عید غدیر.....
۵۲۷	۳۱. آیت الله حاج شیخ محمدحسین سیبویه.....
۵۲۸	گزارشی از بنای موقوفه.....
۵۲۹	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۵۲۹	برگزاری برنامه‌های آموزشی و تربیتی.....
۵۳۱	۳۲. آیت الله سید محمدصادق طباطبائی آل بجرالعلوم.....
۵۳۲	گزارشی از موقوفه.....
۵۳۳	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۵۳۳	پایه شکوفایی علمی یک تمدن.....
۵۳۷	۳۳. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمدعلی خسروی.....
۵۴۱	متن وقفنامه.....

۱. مدرسه‌ی علوم دینی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ۵۴۴
- سایر رقبات موقوفه ۵۴۵
- تولیت مدرسه ۵۴۶
۲. کتابخانه عمومی آیت الله شیخ عزیرالله خسروی رحمه الله ۵۴۶
- شرایط ۵۴۷
- سایر رقبات کتابخانه ۵۴۷
- تولیت کتابخانه ۵۴۷
۳. آیت الله حاج شیخ محمدعلی نجفی اصفهانی ۵۵۰
- متن وقفنامه - شماره ۱ ۵۵۲
- متن وقفنامه - شماره ۲ ۵۵۶
- گزارشی از بنای موقوفه ۵۵۹
- آثار اجتماعی و فرهنگی ۵۶۲
- نیت اول: ۵۶۲
- اولین عزاداران بر حضرت صدیقه شهیده علیها السلام ۵۶۲
- مسأله‌ی فرود آمدن جبرئیل ۵۶۵
- نیت دوم: ۵۶۶
- در انجیل مسیحیان ۵۶۷
۳. آیت الله حاج سید محمد حسینی لواسانی ۵۶۸
- متن وقفنامه ۵۷۱
- گزارشی از بنای موقوفه ۵۷۳
- نامه اول: ۵۷۷
- نامه دوم: ۵۸۰

۵۸۱	آثار اجتماعی و فرهنگی
۵۸۴	۳۶. آیت الله حاج شیخ محمد محسن آقابزرگ تهرانی
۵۸۷	متن وقفنامه
۵۸۸	متن وصیتنامه
۵۹۰	گزارشی از بنای موقوفه
۵۹۲	۳۷. آیت الله حاج شیخ مرتضی جلیل
۵۹۳	متن وقفنامه
۵۹۴	آثار اجتماعی و فرهنگی
۵۹۷	۳۸. آیت الله حاج شیخ مسلم ملکوتی
۵۹۹	متن وقفنامه
۶۱۶	گزارشی از بنای موقوفه
۶۱۹	آثار اجتماعی و فرهنگی
۶۱۹	یکی از امتیازات و افتخارات احداث مصلی
۶۲۳	۳۹. حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید مقتدا حسینی
۶۲۵	متن وقفنامه
۶۲۷	گزارشی از عملکرد موقوفه
۶۲۸	آثار اجتماعی و فرهنگی
۶۲۹	علوم انسانی در مقایسه با علوم طبیعی
۶۳۱	۴۰. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ مهدی فاضل قاینی نجفی
۶۳۲	گزارشی از بنای موقوفه
۶۳۴	آثار اجتماعی و فرهنگی
۶۳۵	تخصصی شدن دروس

۶۳۷.....	۴۱. آیت الله حاج شیخ نصیر نوری.....
۶۳۸.....	متن وقفنامه.....
۶۴۰.....	گزارشی از بنای موقوفه.....
۶۴۳.....	۴۲. آیت الله شهید حاج شیخ نورالله نجفی اصفهانی.....
۶۴۸.....	متن وقفنامه - شماره ۱.....
۶۵۱.....	متن وقفنامه - شماره ۲.....
۶۵۳.....	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۶۵۴.....	نیت اول:.....
۶۵۵.....	مسأله‌ی ازدواج در اسلام.....
۶۵۶.....	ثواب تهیه‌ی جهیزه.....
۶۵۶.....	نیت دوم:.....
۶۵۷.....	گزارشی از بنا و عملکرد موقوفه.....
۶۶۱.....	۴۳. آیت الله حاج شیخ یحیی فلسفی دارابی.....
۶۶۲.....	متن وقفنامه.....
۶۶۴.....	گزارشی از بنای موقوفه.....
۶۶۶.....	۴۴. آیت الله حاج شیخ یحیی نوری.....
۶۶۸.....	متن وقفنامه.....
۶۷۸.....	گزارشی از عملکرد موقوفه.....
۶۷۹.....	آثار اجتماعی و فرهنگی.....
۶۸۵.....	کتابنامه.....
۷۰۰.....	مقالات:.....
۷۰۲.....	بیانات:.....

پیش‌سخن

ذکر باقی را حکیمان، عمر ثانی گفته‌اند
این ذخیره بس تو را کالباقیات الصالحات^۱
از همان روز که پدر ما آدم، تن‌پوش سلطانی پوشید و بر اریکه‌ی خلیفه
اللهی تکیه کرد، همه چیز بر وفق مراد بود، جز یک چیز!
فرزندان وی نیز هر چند در اوج شادکامی و بهروزی شب را به روز و روز
را به شام می‌رسانیدند، یک چیز، خوشی آن‌ها را مکدر کرده و یک نگرانی، شهد
شادخواری را در کام آنها تلخ گردانیده بود: مرگ..
شیخ مرگ، سایه‌وار هر جا و هر دم آدمی را دنبال می‌کند؛ نگران «بار سفر
بستن، و هر که و هر چه را گذاشتن و گذاشتن!» درد این حسرت را بابای
برهنه‌ی همدانی در نای برزگری چنین نالیده:
یکی برزگیری نالون در این دشت
به چشم خون‌فشان الاله می‌کشت

۱. رشیدالدین فضل‌الله همدانی، وقف‌نامه‌ی ربع رشیدی، به کوشش مجتبی مینوی، ایرج افشار، (چاپ
حروفی از روی نسخه‌ی اصل) انتشارات انجمن آثار ملی، ص ۸.

همی کشت و همی گفت: ای دریغا

که باید کشتن و هشتن در این دشت

و نیز حضرت حافظ چنین می‌سراید که:

مرا در محفل جانان چه امن عیش، چون هر دم

جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها

سخن شاعر نامدار معاصر، کسرایینی، در شعر بلند و ماندنی خود

(آرش کمانگیر) ملایم اینجاست: که چون شب زشت مرگ را در دو قدمی

خویش دید، به خشم مویه گفت:

دل‌م از مرگ، بی‌زار است

که مرگ اهرمن خو، آدمی‌خوار است

ولی آن دم که از اندوهان، روان زندگی تار است

ولی آن دم که نیکی و بدی را گاه پیکار است

فرو رفتن به کام مرگ شیرین است

همان بایسته آزادگنی این است

جان آدمی با تار بهاران و پود پاییزان تنیده شده، هم از این روی است که

«زنده را دل نشود از جان سیر» و هم از این سبب است که آدمی مرگ را

ناخواهان است؛ زیرا مرگ همه چیز را در هم می‌پیچد و رفگان را به دیار

خاموشی می‌کشاند و ماندگان را جامه‌ی سیاه می‌پوشاند.

گرد و غباری که از آبه‌ران مرگ برمی‌انگیزد، بر روی هر نام

و هر نامور می‌نشیند و همه را به دیار فراموشی می‌برد، جز دو گروه

را، نخست فرزندان یعنی خردورزان، یعنی وارستگان، یعنی هنرمندان را که

«آفرین تاریخ» در کنار نام آن‌ها می‌نشیند و نامشان را بر زبان‌ها می‌نشانند؛ گروه

دوم خودکامگان، یعنی تباهکاران، یعنی آلودگان، یعنی آلاینده‌گان تبار آدمی، که «نفرین تاریخ» در کنار نام اینان می‌نشیند و از نامشان جز بوی لعن و لاشه نمی‌آید...

مرگ نقطه‌ی پایان زندگی دنیوی است. همین که این نقطه به پایان «زیستن» و عبارت «زندگی» نشست، دیگر نه گروه نخست بر شمار شرف خود، می‌توانند افزود و نه گروه دوم می‌توانند از بدنامی خود و نفرین مردم چیزی کاست. مرگ بسان باد سموم، باغ هستی را به گورستان بدل می‌کند. تنها یک «مرگ» و یک «نبودن» از «زیستن و ماندن» بهتر است و آن مرگی است که از خاکستر آن، «زندگی» بزاید، ققنوسی درآید و در کارزار زندگی، گلی بشکفاند.

و این سخن نرم‌آهنگ، رودخروشان کلام قهرمان کربلا را به یاد می‌آورد که: «الموت أولى من ركوب العار»^۱

گفتم بر روی نام دو گروه، گرد خاموشی و فراموشی نمی‌نشیند: دسته‌ای چون نرون و چنگیز و هیتلر که نامشان با نفرین همیشگی همراه است، و دسته‌ای که گاه با فرزاندگی و شایستگی و گاه با اکسیر هنر و زمانی با «باقیات صالحات» صولت مرگ را شکسته‌اند و هستی جاودانه یافته‌اند.

۱. سید الشهداء: «الموت أولى من ركوب العار / والعار أولى من دخول النار» نزد من مرگ بهتر است از مرتکب عار و ننگ شدن؛ و عار بهتر است از دخول در آتش. (مقتل مقرر، ص ۳۴۵).

یعنی آنچه مرا به آن امر می‌کنید؛ یعنی تسلیم شدن به حکم یزید و عبیدالله بن زیاد، برای من عار است؛ و مرگ برای من بهتر از مرتکب عار شدن است. و اینکه شما دست از جنگ بر نمی‌دارید و آن را عار می‌پندارید، غلط است؛ زیرا این مرتکب عار شدن بهتر از دخول در آتش جهنم است. و این فرمایش حضرت در مقابل کلام عمر است که در وقت مردن چون امیرالمؤمنین علیه السلام به او فرمودند: اعترف كن بر غضب خلافت من، در پاسخ گفت: این اقار و اعتراف برای من عار است؛ التار ولا العار؛ من راضی دارم داخل آتش جهنم گردم و چنین اعترافی را که برای من عار است نکنم.

این گروه اخیر، یعنی فرزندگان و وارستگان فراخ‌دست که با بخشیدن بخشی از دارایی خویش برای خیر و صلاح و سداد مردم که در قاموس مذهبی «وقف» خوانده می‌شود، نامشان را بر صفحه‌ی تاریخ و سینه‌ی مردم نگاشته‌اند و با این شگرد، هم نامیری و هم ناموری یافته‌اند و هم دعای خلق و رضای خالق را اندوخته‌اند.

در فرهنگ دینی و باورهای مذهبی ما، وقف یعنی:

«گذشتن از اندوخته و دارایی و بخشیدن سود و بهره‌وری آن برای عامه‌ی مردم».

بدین شیوه دهه‌ها و سده‌ها و هزاره‌ها می‌گذرند و مردم از آن بخشیده، بهره‌مند می‌شوند و هر بامداد و شامگاه، نام بانی و واقف بر زبان‌ها می‌رود و پیک ثنا و دعا نثار صاحب وقف می‌گردد؛ مردم از وقف بهره‌مند می‌شوند و واقف از بخشش و بخشایش الهی برای این کار، واقف ضمن سندی مکتوب، ملک یا املاکی را مشخصاً و امی‌گذارد که مورد استفاده‌ی همگان قرار گیرد و معمولاً متولی یا متولیان نیز تعیین می‌کند.

این وقف‌نامه‌ها، گذشته از آن که از جهت ادبی و سبک و شیوه‌ی نگارش، به ویژه در آغاز وقف‌نامه‌ها، بسیار هنرمندانه و عالمانه و از جهت آرایه‌های لفظی و معنوی در خور تعمق و توجه است، کارنامه‌ی شرف واقف و مایه‌ی زنده‌نامی وی به حساب می‌آید و از این روی می‌تواند آینده‌ی درس و عبرت توانگران باشد.

لذا از آنجا که نگارنده‌ی کمینه، سالیانی‌ست در سایه‌سار نگاه پر مهر و محبت ارباب دلها، خامس آل عبا، شفیع الکونین و قتیل العبرات، حضرت سیدالشهداء علیه سلام الله و صلوات توفیق غلامی خادمان آستان مقدس حضرتش را دارم:

قلم راندم تا تقریبی جویم به درگاهش اگرچه یقین به خلوص نیت
خویش ندارم.

لیکن کرم نما و قبول فرما که ران ملخی است بهر سلیمان...

بمنه و کرمه

محمد محمدزاده

روز پر فیض عرفه ۱۴۳۴ - رفسنجان

www.ketab.ir